Budapest, XVIII. évfolyam. (Zombor, Ujvidék, Szabadka) Csütörtök, 1917. december 13. 40. szám.

BÁCSMEGYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPESTEN, Teréz-körut 2.
Filókiadóhivatalok: Zomborban: Gombos F. Berta dohány-árusdéjében. Ujvidéken: Schäffer Péter könyvkereskedésében. Szabadkán: Braun Adolf nyomdájában. Bácsalmáson: Rosenberg A. cégnél.
Politikai lap.

Alapitotta:
LATINOVITS PÁL.
Felelős szerkesztő:
PETŐ LAJOS.

Előfizetési árak:
Egész évre 28 K. — Fél évre 14 K. — Negyed évre 7 K
Tanitóknak, aljegyzőknek, irnokoknak, földmiveseknek és szerényebb javadalmazásu hivatalnokoknak évi 20 kor. félévre 10 kor negyedévre 5 kor.
Megjelenik hetenként kétszer.

Elégtétel az alispánnak és főjegyzőnek.

A fegyelmi választmány beszüntette az eljárást.

Scultéty alispán és dr. *Szabovlvevits* főjegyző ellen meginditott hajsza a meghurcolt férfiak fényes elégtételével végződött. A vármegye fegyelmi választmánya e hó 6-án, dr. *Baloghy* Ernő főispán elnöklésével, báró *Vojnits* István v. b. t. t. orsz. képviselő, *Evetovits* János orsz. képviselő, *Balku* Gyula gazdasági felügyelő és *Faragó* János kir. tanfelügyelő közremüködésével tartott itélkező ülésén dr. *Buják* József vm. főügyész inditványát magáévá téve, kimondta, hogy *mindkettő ellen meginditott eljárás beszüntetendő.*

E határozatot a megvádolt főtisztviselők és a kihallgatott tanuk vallomásának közel 4 órán át tartó fölolvasása és a főügyész inditványának nagy jogászi tudással megkonstruált megokolása előzte meg.

Fodor Mihály min. tanácsos, kir. pénzügyigazgató, a közigazgatási bizottság által kiküldött vizsgálóbiró ugyanis kihallgatta *Scultéty* Ferenc alispánt, dr. *Szabovlyevits* Dusán főjegyzöt, *Tomcsányi* Aladár alispáni hivatali irodaigazgatót, *Vidákovits* helyettes igazgatót, *Alföldy* László vm. főlevéltárost és *Lederer* Pál másodfőjegyzőt. Az alispán és főjegyző a tények hiteles igazolásával, okmányokkal minden kétséget kizáró módon bizonyitották, hogy a részvétet és hódolatot kifejező táviratoknak idejében való el nem küldése miatt őket mulasztás nem terheli. Ugyanezt bizonyitották *Tomcsányi*, *Alföldy* és *Vidákovits* vm. tisztviselők is. A vallomásokból azonban az is kitünt, hogy, ha valakit a kellemetlenségért felelősség terhel, hát elsősorban *Lederer* Pál másodsfőjegyző aki ily természetü iratok fölterjesztését rendszerint el szokta intézni, s akire a jelen esetben a két határozat végrehajtása signálva is volt. *Fodor vizsgálóbiró a vallomásokból és okmányokból hitelesen megállapitotta, hogy Lederer főjegyző a táviratok fölterjesztésére vonatkozó utasitásokat átvette, azokat munkakönyvébe be is jegyezte.*

Lederer a tények eme sulya alól ugy igyekezett szabadulni, hogy minden vádbeli cselekményt a főjegyzőre szeretett volna átháritani, *Szabovlyevits* főjegyző ellenben a vádak alaptalanságának bizonyitását célzó védekezése során is enyhiteni igyekezett Lederer mulasztását.

Eszünk ágában sincs, hogy Lederert mulasztásért elitéljük. Ő is azok közé a tisztviselők közé tartozik, akik az emberi erőt tulhaladó munka óriási terhe alatt izzadnak. Pedig, ha bennünket is pártpolitikai bosszu vezetne, kárörömmel utalhatnánk arra hogy ime a 48-as Lederer a kellemetlen eset okozója. De ismételjük, nem az a célunk, hogy a mesterkélten fölkavart botrányhullámokat még jobban kiszélesitsük, hanem az a föladatunk, hogy kimutassuk, hogy a jelen esetben sajnálatos tévedésnél egyéb nem történt.

Ugy halljuk, hogy az itélkezés megelőző tanácskozás során *Baloghy főispán* is elfogadta *Buják* főügyész inditványát. Később azonban megváltoztatta álláspontját s több izben kijelentette, hogy a fölmentő itéletet *kénytelen* megfelebbezni. Még pedig azért, mert a belügyi kormányzat ebben az esetben mulasztást lát, melyet meg akar torolni. Neki, mint a kormány képviselőjének tehát kötelessége a belügyminiszter álláspontját magáévá tenni és a megtorlás lehetőségét biztositani.

A főispán ezuttal is bebizonyitotta, hooy ő mindenképpen *pártpolitikus*. Pedig a fegyelmi választmány elnöki székében mint *biró* ült, akinek nem pártpolitikai törekvések előmozditása a föladata, hanem *az igazság kideritése a kötelessége.*

Nem a munkapárt és annak vezére lesz tehát az oka, ha ezt az ügyét minden körülményével, részletével együtt ismét a képviselőház elé viszik.

A főispán a fegyelmi választmány tanácskozásának és itéletének jegyzőkönyvét a tárgyalást követő nap kora reggelén magához vette és azzal Budapestre utazott, ahol a belügyminiszternek és *Palugyay* államtitkárnak bemutatta.

Bármiként döntsön is a belügyminiszter, azt meg nem akadályozhatja, hogy a vármegye törvényhatósági bizottsága legközelebbi közgyülésen az alispán és a főjegyző iránt érzett szeretetét, becsülését és bizálmát méltó módon ki ne fejezze.

A tanitókkal való rekvirálás.

A »Néptanitók Lapja« 49-ik számában egy szerkesztői üzenet van, mely ekép szól: »Az idén a vall.- és közoktatásügyi miniszter ur a rekvirálásokat illető rendeletet nem adott ki. A multévekben sem engedte a nyolc napnál hosszabb időre való igénybevételét a tanitóságnak.

Ezen szerkesztői üzenet, mely egyenest a kultuszminisztérium megbizásából láthat csak napvilágot, nagyon megszivlelendő, nemcsak a tanitóság által, hanem a rekvirálási intéző hatóságok részéről is. Ezen szerkesztői üzenet világosan megmagyarázza a gyengébb felfogásuak kedvéért, hogy a Kultuszminiszter ur nem engedi meg a rekviráló hatóságoknak, hogy a tanitók fölött basáskodva szabadon rendelkezzenek, s különösen ott, a hol a rekvirálásra más alkalmas egyént is találhatnak, a tanitóknak már a tanügyszempontjából is békét hagyjanak.

Ezzel szemben Bácsmegyének, egy nagy községében megtörtént az utóbbi hónapokban is, hogy a rekvirálás megejtése végett egy tanitót fölszólitottak a rekvirálásban való részvételre, s midőn ez hivatkozott arra, hogy a tanitestületből öten vannak a katonasághoz bevonulva s nekik azokat is kell helyettesiteni, s neki különösen föladata az ötödik hatodik osztályt vezetni, mely osztályoknak zárvizsgái igen nagy fontossággal birnak, a kedves kulturpárti főszolgabiró azonnali letartoztatással erőszakolta ki tőle a rekvirálási eskü. Ez még akkor is basáskodás lett volna, ha magányosan a főszolgabirói irodában történik ez a dolog, de annál sértőbb volt ez, mert nem magányos irodában, hanem nyilvános helyen, a községháza tanácstermében a nagy közönség előtt történt. Egyes községi jegyzőknek is szokásuk az, hogy bármiféle rekvirálók érkezik, csak üzennek a tanitónak, és megkivánják, hogy a tanitó minden tartózkodás nélkül azonnal mintegy füttyszóra előttük megjelenjen. Azt tudjuk, hogy ilyen jegyzők csak kivételek, mert a legtöbb jegyző tudja azt, hogy ha valami hatósági intézkedés van, azt irásban közli a tanitósággal s annak aláirásával mintegy kötelezi annak tudomásul vételét. Amde mindig voltak kinövések, s ezen eljárásoknak akar gátat vetni a kultuszminiszter is épen a »Néptanitók Lapja« 49. számában 187.411—VII./b számu körrendeletének azon kifejezésével: »tehát a tanitás és nevelés érdekeit fölébe kell helyeznem minden más érdekeknek.«

A háborunak természetesen vannak olyan érdekei, melyek előbb valók az iskolánál is, de de az iskola is előbb való mint némely tisztviselőnek könnyelmü basáskodása.

S. J.

A rotácios elvü ujság prüszkölése.

Szabadkán van egy ujság, mely arról nevezetes, hogy ugy változtatja az elveit, mint a becsali csárda tündére a lovagjait. Egyszer koaliciós, másszor munkapárti, majd Károlyipárti, s ha muszáj, hát Isten nevében Wekerlepárti is. Ez az ujság a *rotációs elveiről* közismert *Bácsmegyei Napló*, a kofák számára szerkesztett utcai lap.

Ez a finom lapocska, irányának és szellemének megfelelő előkelő stilusban cikket szentel nekünk abból az alkalomból, hogy mi *Baloghy* főispánnak a palánkai járásra vonatkozó terveit birálat tárgyává tettük. Ebben a cikkében amennyi a mondat, annyi a badarság és tájékozatlanság.

Azzal kezdi, hogy a »*Bácsmegyé*«-vel csoda történt, *mert cikket közöl.* »*A legöregebb ujságolvasó se emlékszik arra, hogy a Bácsmegyében valaha cikk jelent volna meg.*« Az a boulevard-lap mondja ezt, amelynek hasábjain vezércikk csak minden hat hónapban olvasható; és a »*Bácsmegyé*«-nek mondja, amely minden számában legalább egy vezércikket, de igen gyakran kettőt, hármat is közöl.

Rossz néven veszi tőlünk, hogy mi a »hála Isten« letünt uralmat támogatjuk. Azt az uralmat, mely a nevezett lap szerint 40 éven át semmit se tett. Hátha semmit se tett ez az uralom, miért támogatta a »*Bácsmegyei Napló*« oly elkeseredett odaadással? Miért döngette folyton *Purgly* főispán ajtait? Bizonyára szintiszta meggyőződésből. Avagy tán más okai is voltak?

Gunyolódik a lapocska, hogy a »*Bácsmegye*« palánkai dolgokkal foglalkozik ottani *három* előfizetője kedvéért. Nohát, ebből is kitünik, hogy ezt az ügyetlen közleményt valamely, Afrikából ideszakadt tájékozatlan idegen irta. Mert a palánkai postahivatalnál könnyen meggyőződhetett volna, hogy a »*Bácsmegye*« palánkai előfizetőieek száma — az ujpalánkai és ópajánkai előfizetőket bele nem számitva — *harmincnyolc.*

Lapunk tecnikai beosztását is szóvá teszi a kis csemete. No, ehhez igazán nincsen joga. Mert az a lap, amely mutálással dolgozik, mely egy bizonyos példányszámra a *szabadkai* bélyegzőt nyomja rá, a többit pedig *zombori* keltezéssel látja el, amely *egyazon tartalmu lapot két ujságként* hoz forgalomba — ne avatkozzék más lap belügyeibe,

Közegészségügy-, Középitkezés-, Tanügy-, Pénzügy.

Zombor, 1917. dec. 6. *(Saját tudósitónktól.)* **Bács-Bodrogvármegye közigazgatási bizottsága ma, csütörtökön dr.** *Balogky* **Ernő főispán elnöklésével közgyülést tartott, melyen jelen voltak: báró** *Vojnits* **István v. b. t. t., báró** *Hammerstein* **Richárd orsz. képv.,** *Szemző* **Gyula ny. főispán, dr.** *Lelbach* **László,** *Evetovits* **János orsz. képv., dr.** *Dungyerszky* **Gedeon orsz. képv., dr.** *Récsey* **Ede, dr.** *Szabovlyevits* **Dusán kir. tan. főjegyző,** *Fodor* **Mihály min. tanácsos, pénzügyigazgató, dr.** *Spitzer* **István főorvos, dr.** *Frank* **Mihály kir. tan. árv. elnök,** *Faragó* **János kir. tanfelügyelő,** *Fuchs* **István műszaki tanácsos, dr.** *Bajdk* **József főügyész,** *Gramling* **Kornél kir. főügyész-helyettes, és** *Schick* **Ernő tb. főjegyző, jegyzőkönyvvezető.**

A közadózás állapotáról *Fodor* **Mihály min. tanácsos, kir. pénzügyigazgató jelentette, hogy november hónapban befolyt:**

Egyenes adóban **1,870.829 K 18 f. 1916. november hóban 1,839.463 K 16 f. az elmult hóban több 31.366 K 02 f. 1917. január 1-től november végéig befizettetett 9,023.757 K 75 f.**

Hadmentességi dijban **1917. évi november hóban befizettetett 3005 K az 1917. november hóban befizettetett 6125 K 28 f. 1917. évi január 1-től nov. végéig befizettetett 17578 K 52 fil.**

Bélyeg- és jogilletékben **1917. évi november hóban befizettetett 168 423 K 76 f. 1916. évi november hóban befizettetett 316.492 K 55 f. az elmult hóban kevesebb 148 068 K 79 f. 1917. évi január hó 1-től november hó végéig befizettetett 3,663.983 K 42 f.**

Fogyasztási- és italadóban **1917. évi november hóban befizettetett 82592 K 43 f. 1916. évi november hóban befizettetett 109 967 K 75 f. az elmult hóban kevesebb 27.375 K 32 f. 1917. évi január 1-től november végéig befizettetett 828.663 K 93 f.**

Tanitói nyugdijban **az 1917. évi november hóban befizettetett 3205 K 32 f. az 1916. évi november hóban befizettetett 3257 K 54 f. az elmult hóban kevesebb 52 K 22 f. az 1917. évi január hó 1-től nov. végéig befizettetett 94342 K.**

A középitkezésekről *Fuchs* **István műszaki tanácsos, az államépitészeti hivatal vezetője jelentette:**

Az állami és törvényhatósági közutakon szükséges f. évi fedanyag szállitására a ker. minister 2179 tiztonnás vasuti kocsit bocsátott rendelkezésünkre olyképen, hogy a máv. igazgatósága f. év végéig 1050 vaggont 1918. évi március végéig 1129 kocsit köteles fokozatosan leállitani.

A vasuti deponiákon levő kavicsnak közerővel való kifuvarozása folyamatban van.

Az engedélyezett utépitések közül:

1. A *szentiamás—turja—nádaljai* **trvhat. közut 6.575—7. 2 km. szakaszaiban az alapkövezés befejeztetett.**

2. Az *ujvidék—pirosi* **uton épülő szivattyu telep betonozási munkálatai folyamatban vannak, a csatornák pedig befejeztettek.**

3. A *palánka—ujvidéki* **trvhat. közut 28—33 km. szakaszában a hengerelési munkák folyamatban vannak.**

A közoktatásról *Faragó* **János kir. tanfelügyelő jelentette:**

A vallás és közoktatásügyi miniszter az elmult hónapban a nem állami tanitók fizetés kiegészitésére 3500 k. államsegélyt folyósitott.

Jelenti továbbá, hogy a hazánk védelmében elesett hőseink emlékezetét a népoktatási tanintézetek az elmult hónapban a vallás és közokt. minister által meghatározott napon megünnepelték. Az ezen befolyt 10960 korona mely összeg az elhunyt hőseink sirjainak gondozására fog forditatni. Jelenti egyben, hogy a vallás és közoktatásügyi minister az adai, almási, vaskuti, wekerlefalvai és a hercegszántói röm. kath., a bácsfeketehegyi ref. és a martonosi kath. jellegü meggyengült népiskolákhoz ideiglenes kisegitő minőségben áll. tanerőket küldött ki.

Végül jelenti, hogy az elmult hónapban hivatalosan meglátogatta a dorozsloi, regőcei, gádori, kertési, palánkai, ópalánkai, magyarkanizsai és zentai népoktatási tanintézeteket, összesen 50 tanteremben. Az észlelt egyes kisebb hiányok orvoslása iránt szükséges intézkedések hivatalos utján történtek.

Az állategészségügyről *Riegler* **Gyula kir. főállatorvos jelentette, hogy az állapotok kielégitők.**

Jelenleg a lépfene 3 községben, a vaszettség 23 községben, a takonykór 1 községben, a ragadós száj- és körömfájás 1 községben, a rühkór 3 községben, a serésorbánc 1 községben és a sertésvész 9 községben uralkodik.

Tennivalók a faiskolákért.

Bácsföldvár, 1917. dec. 10.

A szép fejlődésnek indult bácskai faiskolák állapota a háboru tartama alatt igényegesen megváltozott, mely kihatással lesz a gyümölcstermés valamint a selyemtenyésztésre. A kertészek bevonultak s igy a faiskola szakmunkás nélkül maradt; magágyak nincsenek, a csemeték elvadultak s az oltványtáblák elvénhedésnek indulnak. Van eset, hogy a faiskolát embernyi magasságu gyom verte fel; másutt burgonya és tengeri foglalja el a táblákat és csak kevés maradt meg faiskolának.

Ehhez járult még a rossz vasuti összeköttetés, a községi előfogat hiány s a faiskola felügyelők csekély napidija, mely miatt a felügyelők nem látogathatták meg a faiskolákat.

Mi legyen a teendőnk?

1. Gondoskodjunk, hogy a községek a kertészek fizetését emeljék fel s ezen javitást költségvetésileg már most biztositsák, hogy pályázó jelentkezzék.

2. A kiültetésre alkalmas kész oltványokat helyi piac alkalmával árverés utján kell értékesiteni, mert a pénztári jegyrendszer nem vált be egy faiskolánál sem.

3. Gondnoskodnunk kell, hogy az elvállalt (tiszteletbeli) kötelességünket teljesithessük; ez okból a Vármegyei községi faiskolák felügyeletéről szóló szabályrendelet 12. §-ának megváltoztatását kell kieszközölnünk.

Tekintettel azonban a járási faiskola felügyelők széltagoltságára az érdekeltek összesége nevében felkérem *Molnár* **Ferenc zombori járási felügyelő ügytársat, találjon módot esetleg személyesen keresse fel a vármegyei alispán urat, hogy a változott viszonyok miatt a szabályrendelet 12. §-át hatályon kivül helyezze s a felügyelők négy (4) kor. napidiját emelje fel, hogy már tavaszkor a faiskolákat meglátogathassák.**

Azt hiszem a legrövidebb utat választottam céljunk elérésében s ez legyen válaszom azon ügytársaimnak, akik ezen ügyben szives soraikkal felkerestek.

Szüszne Ferenc
ébecsei járási faisk. felügyelő.

Baja város költségvetése.

Baja város mostani költségvetése igen feltünő eltéréseket mutat. Eme érdekes jelenségekhez a »*Bajai Hirlap*« eme magyarázatot fűzi:

Akik arról álmodtak, hogy a Mátházapusztai földeknek a háboru alatt fokozatosan elért jobb hasznositásából nyert többlet jövedelmek a város pótadójának leszállitására fognak vezetni, azok hatalmasan csalódtak.

Mert annak dacára, hogy a Mátházapusztai földek jövedelme az 1916. évi zárszámadás szerint 240,000 korona jövedelemmel szemben 349,000 koronában lett előirányozva, vagyis 109,000 koronával többet jövedelmeznek, mint 1916 ban és annak dacára, hogy kétszer annyit jövedelmeznek, mint 1913. évben, amikor ugyanis az 1913. évi zárszámadás szerint csak 112,000 koronát jövedelmeztek, — mégis a 98 százalékos városi pótadó változatlanul és megmozdithatlanul meredez a város közönsége előtt a jövő évi költségelőirányzatban.

Hogy mi okból, azt a költségvetés két novuma magyarázza meg. Az első novum a városi tisztviselők fizetése rendezéséből előálló 27000 korona uj tehertétel. Valószinüleg az uj szervezési szabályrendelet életbeléptetése fogja ezt a kiadási többletet szükségessé tenni. Azt hisszük azonban, hogy az átszervezés 40,000 koronán felüli fedezetet fog igényelni.

A másik ujitás: egy még ennél is nagyobb s jóval hatalmasabb kiadási tételnek a költségelőirányzatba való beállitása. Az előfogatok cimén eddig 9000 koronára felvett kiadási tétel ugyanis bátor ugrással 143,000 koronas tételre szökken fel. E tétel alatt előfogatok, kocsisok, lovak, tenyészállatok beszerzése, tartása, fentartása és illetve élelmezése, gazdának fizetése (bére) kontempláltatik. Szalmára 50,000 korona és szénára 14,000 korona van előirányozva e tétel alatt. Ugy látszik, hogy a város a jelenlegi előfogatosi bérrendszerről áttérni akar a házi kezelési rendszerre.

A mezőgazdaság állapota.

Az őszi időjárás állandóan kedvező. Elegendő nedvesség volt arra, hogy őszi gabonánkat jól megmunkált földbe lehetett elvetni. Az enyhe, eddig fagymentes ősz az őszi mély szántás végzését is megengedte, ami biztositék arra, hogy a tavasziak jól előkészitett földbe kerülhetnek.

A korai őszi gabonák szépen megbokrosodtak, élesek s szép reményekre jogositanak.

Kedvezőtlen jelenség, hogy sok gazos tábla látható, a minek a nyár végén uralkodott nagy szárazság az oka, mely a tartós szántás után anyamagvak kikelését gátolta, s azok a gabonával egyidejüleg keltek ki.

Az őszi gabonával bevetett területek az eddig beérkezett jelentések szerint nagy eltérést nem fognak mutatni a mult évihez.

A kései termények betakaritásához az időjárás kedvező volt, és — a cukorrépa kivételével — azokat be is takaritották.

A termés a tengeriből 10, burgonyából 15, cukorrépából 80 százalékot tesz ki átlagosan.

A fenti takarmánytermés a jószágállomány kitelelelését nehézség elé állitja, bárha a rekvirálás a takarmány számbamenő alomszalmát és a tengeri csutkát viszi el, ha nem is a legjobban, de az állatállomány ki lesz telelhető.

Balku Gyula
gazdasági felügyelő.

= **A vármegye közigazgatási bizottság kiegészitésére** kerül a sor a legközelebbi közgyülesen. Ugyanis *öt* bizottsági tagságot kell betölteni. Báró *Vojnits* István, báró *Hammerstein* Richárd, *Szemző* Gyula és dr. *Récsey* Ede mandátuma most jár le. Az ötödik állás *Molnár* Károly elhunytával üresedett meg.

Nagy örökségi per.

Vuics Pál gazdag zentai földbirtokos 1916 január 11 én meghalt. Hátrahagyott végrendeletében általános örökössé, más leszármazottja nem lévén, Vuics Vera zentai lakost tette meg. A végrendeletnek azonban van egy pontja, mely az örökös házassági szabadságát bizonyos feltételekhez köti és igy azt korlátok közé szoritja. Megemliti ugyanis a végrendelet, hogy amennyiben az általános örökös Vuics Vera férjhez akarna menni, kizárólag csak görögkeleti szerbhez mehet férjhez. Ez a végrendelkező határozott és megváltozhatatlan akarata, melyet az örökösre kötelezővé tesz és melyet, ha be nem tart és más vallásbelihez vagy nem szerb nemzetiségűhöz menne férjhez, elveszti minden jogát az örökségre és az örökség igy a zentai szerb egyházközségnek jut.

Vuics Vera a végrendelet minden pontját kötelezően elfogadta, kivéve azt az egyet, mely férjhezmenetelét ily korlátok közé szoritja.

Ezért dr. Grün Béla volt szegedi, jelenleg budapesti ügyvéd utján keresettel fordult a szabadkai kir. törvényszékhez a zenta görögkeleti szerb egyház ellen, melyben kéri a végrendelet emlitett pontjának hatálytalanitását, tekintve azt, hogy a végrendelet emlitett pontjában sérti a személyes szabadságból folyó szabad akaratelhatározás és a lelkiismereti szabadság elvét, midőn csakis görögkeleti vallásu szerb nemzetiségűvel való házasságot enged meg és az ezen vallás és nemzetiségen kivül állókat kizárja. Előadja továbbá keresetében, hogy ugyanezzel sulyosan megtámadja a hazafias és magyar nemzeti érzést, mert egyenesen görögkeleti vallásu és szerb nemzetiségü egyénhez kényszeriti azon szellem alapján, amely a most folyó világháborunak, az emberiség eddigelé legnagyobb katasztrófájának felidézőjévé vált.

A zentai görögkeleti szerb egyházközségnek, mint alperesnek képviselője dr. Nikolits Sándor ujvidéki ügyvéd terjedelmes előkészitő iratában megcáfolni igyekszik Vuics Verának keresetében előadott indokait és kéri, hogy a felperest keresetével utasitsák el.

A szabadkai királyi törvényszék e napokban ez érdekes ügyben meghozta az itéletet, melyben felperes Vuics Verát keresetével elutasitja. A szabadkai királyi törvényszék ugyanis a végrendelkezőnek Vuics Vera házasságára vonatkozó kikötésében nem látja a személyes szabadságból folyó szabad akaratelhatározás és a lelkiismereti szabadság elvének megsértését fenforogni, de a hazafias érzést és szellemet sem látja megtámadva, lévén a görög keleti vallás törvényesen bevett vallás és a szerb nemzetiségü lakosok ép oly törvényes polgárai az államnak, mint bármely más magyar állampolgár.

Rekvirálás botrányokkal.

A vármegye több helyéről panaszleveleket kaptunk, melyekben a rekvirálás ellenőrzésére és irányitására kiküldött miniszteri megbizottak ellen fakadnak ki. Eme urak némelyike abban képzeli föladatát, hogy a községi tisztviselők és rekviráló közegekkel szemben durván lép föl, azokat sértő hangon leckézteti és olyan modorban utasitja őket — gyakran lehetetlen — munkálatokra, melyek sértik az emberi méltóságot és a kari tekintélyt, de veszélyeztetik a közérdeket is.

Alább közöljük sztapári levelezőnk idevágó tudósitását, melyből szokatlan és igen furcsa dolgok tünnek ki. Ilyen rekvirálási módszerrel nem sok eredményt ér el Hadik és Mezőssy. Nem hisszük, hogy ők látták volna el tisztviselőiket azzal az utasitással, hogy jegyzőkkel, tanitókkal és a községek más tiszteletreméltó embereivel bántó, sértő módon banjanak. A céltudatosságot és az erélyt durvaság nélkül is el tudjuk képzelni.

Reméljük, hogy a főispán és az alispán a miniszteri megbizottak tulkapásai elé gátat fognak vetni.

Most pedig közöljük sztapári levelezőnk tudósitását:

*

Sztapár, 1917. december 8. *(Saját tudósitónktól.)* Utolsó közleményemben azt az örömhirt közöltem, hogy községünkben a gabonaátvételi bizottság működését befejezte és pedig jó eredménnyel, de dr. *Egán* Imre miniszteri biztos f. hó 5-én megjelenvén községünkben 4 tiszttel a járási főszolgabiróval és 20 katonával, az egész eddigi rekvirálási eljárást nem fogadta el, rossznak minősitette, a bizottsági tagokat felfüggesztette és másokat bizott meg, hogy a rekvirálást ujból kezdjék meg.

Ezt az eljárást azzal okolta, hogy a rekvirálók nem állapitották meg a *tényleges készletet*, hanem csak annyit vettek fel, amennyit az egyes gazdáknál találtak. Nem engedte meg, hogy a bizottsági tagok megmagyarázzák, mikép működtek és hogy nagyon szép eredményt értek el, hanem szigoru, semmi ellenmondást nem türő hangon egyszerüen leszidta őket és a községünk érdemes jegyzőjét is, miért nem tanitotta ki a bizottsági tagokat, hogyan rekviráljanak.

Csodálkozunk, hogy miképp türhette el főszolgabiránk, hogy dr. Egán miniszteri megbizott 3 tanitóval, 1 aljegyzővel és jegyzőnkkel oly hangon beszéljen, mint egy mesterember a csintalan inasával. A főszolgabirónak kötelessége lett volna jegyzőjét, aki tetőtől talpig becsületes ember, az ilyen támadásoktól megvédeni.

Nem áll az, hogy jegyzőnk nem tudta a rekvirálási szabályokat és rendeleteket a bizottsági tagoknak megmagyarázni. Minden bizottsági tag — egynek kivételével. a ki huszár törzsőrmester — iskolázott ember (2 tanitó, 1 segédjegyző) ismeri annyira a betüt, ha valamit elolvas, hogy azt megértse, de a sok távirati rendeletet (öt-hat naponta), a melyeket a miniszteri megbizott az utasitáson felül kiadott, nem birták megérteni, mert az egyik a másikkal ellenkezett és tényleg a rekvirálókat zavarba hozta.

Az utasitást figyelmen kivül hagyták, egyik holdak után becsülte a készletet, másik fuvarok után, a harmadik a készletet fejből becsülte meg, a negyedik pedig a gazda bemondása szerint vette fel a készletet, anélkül, hogy a raktárt, a padlást, a górét látta volna.

Egyik tag, *Oretoja* tanitó ezen folytonos távirati rendeletekre annyira összezavarodott, hogy tényleg az egész munkája nem ért semmit és 3 tanitónőt kellett segitségére hivni, hogy némiképpen munkáját rendbe hozzák. Ez az ember sirt, nem aludt, éjjel 11 órakor felkelt és a községházára jött, munkába fogott, de dolgozni nem tudott, olyannyira zavart volt, hogy már attól tartottunk, hogy megőrül. A jegyzőt összecsukott kezekkel kérte, ne jelentse fel, ne tegye tönkre őt és családját stb.

A többi rekvirálók sem birták már kilsmerni magukat, megtagadták a jegyzőknek az aláirást, mikor nekik tudtukra akarta adni a miniszteri megbizott távirati rendeleteit és akkor nem csoda, hogy a sok munka nem sikerült ugy, ahogyan kellett volna. Az eredmény azonban *felülmulja a várakozást*, mert községünkben 205 vaggon különféle gabonát rekviráltak, ami egyetlen köségben se történt az egész apatini járásban.

Mindezek mellett a miniszteri megbizott biztos a főszolgabiróval egyetemben az uj rekvirálást elrendelték és annak körösztülvitelére *Malagurszky* Mátyást, monostorszegi helyettes jegyzőt bizták meg, aki katonai asszistenciával (60 emberrel) és 4 bizottsági taggal hozzáfogott az uj összeiráshoz. Előre is kiváncsiak vagyunk, miképpen fog ez a másik rekvirálás sikerülni. Amint hallatszik, az apatini járás jegyzői is követni fogják a zombori járási jegyzőket és a miniszteri megbizott távirati rendeletei és azok hangja ellen az alispánnál orvoslást keresnek.

Az az elégtétele azonban meg van Sztapár községnek, hogy a rekvirálási munkával a miniszteri biztos sehol sincs megelégedve; tehát nem azon mullott, hogy a mi tisztességben megőszült jegyzőnk nem volt képes a bizottsági tagokat kioktatni, azért, *mert öreg*, hanem azon, hogy a *mostani rekvirálási szabályzatok és nyomtatványok annyira komplikáltak, hogy azokat megérteni lehetetlenség* és mindennap távirati utasitásokkal pótolni kell.

Dr. Ivkovics Mirko.

Kendertermelők gyülése.

Hódság, 1917. dec. 2. *(Saját tudósitónktól.)* A kendertermelés és feldolgozásban érdekeltek egy országos kenderkongresszus előkészitésén fáradoznak.

Az előkészités munkálatait végző bizottság november 22-én teljes gyülést tartott *Hesz* Márton elnöklete alatt Hódságon.

A bizottság elnöke beszámolt a zombori kongresszus eredményeiről és azokat a következőkben összegezte: A kormány a termelők részéről a kender árát 25 százalékkal emelte, amibe a bizottság belenyugszik. Mivel a kender árának ilyen emelése csakis a termelők kérését elégitette ki, a bizottság ezután is fenntartja teendői között a kiskereskedők, gerebenezők és kötélkészitők sérelmei orvoslásának további sürgetését. Tárgyalták az átvételi körzetek megszüntetését és azt, hogy a békeidőben is kenderkereskedéssel foglalkozókat bizhasson meg a Kenderkozpont, mint szakembereket. Sürgeti a bizottság, hogy a katonai célokra szolgáló kötéláruk készitésébe nemcsak a nagy gyárakat, hanem a kezierővel dolgozó iparosokat is részesitsék. Kérik a kormányt, hogy a Kenderközpontnál az uj rendelkezések betartását szigorubban ellenőrizze, ami a megsokasodott panaszoknak vetne véget. Tiltakoznak a kistermelők és kikészitők az ellen, hogy a *Kenderközpont igazgatói állást* egy közelről érdekelt kendergyári igazgatóval tölthessék be, valamint a központi szervezetben a kistermelők és kikészitők részére is helyet követelnek érdekeik képviseletére. Orvoslást kértek a régi szerződések hatálya ellen és kérik a kenderkóró jelenlegi határárszabás szerinti kötelező átvételének általánositását.

A béke bekövetkezése idejére már most kérnek intézkedést aziránt, hogy a hadsereg céljaira lefoglalt óriási kenderanyag a felszabaduláskor ne egyoldalulag a kendergyáraknak jusson, hanem a kisiparosok részére is arányos anyag osztassék szét.

Elhatározta végül a bizottsági gyülés, hogy a kenderkistermelők és kikészitők érdekeinek védelmére az egész országra kiterjedő egyesület alakit, a melynek előmunkálatait megkezdi egy külön bizottság.

Matkovits Béla művészestélye.

Budapest, 1917. dec. 12. *(Saját tudósitónktól.)* December 15-én, szombaton tartják meg azt a nagyszabásu művészestélyt, melyet *Matkovits* Béla ny. főispán és neje a katonai jótékonyság céljaira rendeznek. Matkovits és neje heteken át szakadatlanul tevékenykedik, hogy az estély sikerét biztositsa. Az eddigi jelekből itélve ez nem is fog elmaradni. A fővárosi művészvilág legkiválóbbjain kivül a védnökök: gróf *Khuenné*, gróf *Dessewffyné*, gróf *Hadik-Barkóczyné* a főispáni párral karöltve serénykednek a fényes siker föltételeinek biztositásán.

Matkovitsék pazar elegánciával berendezett tágas lakosztályában már megtették az utolsó intézkedéseket is. A Nagy János-utcai fronton levő négy hatalmas, egymásba nyiló szobát egy teremmé alakitották át. Itt lesz a nézőtér. De szükség esetén a Bajza-utcai lakásrészt is hozzácsatolják.

Alig küldték szét a meghivókat, máris tömegesen jelentkeznek a nemes adakozók. Eddig a következő felülfizetések folytak be:

Báró Luzsenszky Henrikné és leánya 300 K, Törley Bálint nagybirtokos 120 K, báró Szentkereszty Béláné 100 K, Ismail Sini Bey 100 K, Alföldy Gedeonné 100 K, dr. Holitser Pál 100 K, lovag Beér Vilmosné 100 K, gróf Zichy Béla Rezső 100 K, Fernbach János 100 K, Hevessy Lajosné 100 K, dr. Kovács Jenő és neje 100 K, báró Böm Frigyes és neje 100 K, dr. Róth Zsigmond 100 K, Radocza Kálmán és neje 100 K, ifj. Radocza János 100 K, dr. Spett Ferenc és neje 100 K, báró Hatvany Károly és neje 100 K, Ugron Gábor belügyminiszter 100 K, Koczkár Zsigmond kir. tan. 100 K, Dungyerszky Bogdán orsz. képv. 100 K, dr. Galambos Pál vezérigazg. 100 K, dr. Peteri Ferenc és neje 60 K, Wenhardt János udv. tan. 60 K, Halász Sándor és neje 60 K, báró Orczdy Fülöpné 50 K, báró Kohner Jenő 50 K, Gerbeaud Emil 50 K, Földes Béla miniszter 50 K, gróf Csekonich Sándorné 50 K, báró Harkányi Andor 50 K, Teichner Gyula 50 K, dr. Revay Tibor kanonok 50 K, Szilágyi Lajosné ev. és kir. kamarás neje 50 K, dr. Eiischer Vilmosné 30 K, Evetovits János prépost 30 K, idősb. Radocza János 30 K, Tagányi Jánosné 20 K, Hercog István gyógyszerész 20 K, özv. Heincz Nándorné 20 K, dr. Jaszenszky Béla főorvos 20 K, Vermes Vince községi jegyző 20 K, Varossy Károly nagybirtokos 20 K, Dobay István kormánybiztos 20 K, Gajári István lapszerkesztő 20 K, özv. Bicskey Kálmánné 20 K, Dietzgen Gábor nagykereskedő 20 K, Slezák Lajos orsz. képv. 20 K, Pető Lajos szerkesztő 20 K.

A monarchia békeelve.

Gróf *Czernin* külügyminiszter expozéja érdekesen világitja meg a külpolitikai és harcászati helyzetet.

E beszédnek egyik legfontosabb és legérdekesebb része az, mely nyiltan megmondja, hogy az annexió és hadikárpótlás mentes békekötés elve nem lehet örökéletü. Ha az ellenséges országok nem most békülnek, akkor a monarchia fentartja magának a jogot szándékának megváltoztatására.

Gróf *Czerninnek* ez a fölfogása helyesen egyezik gróf *Tisza* István eddigi külpolitikájával.

A külügyminiszter beszédének idevágó része igy hangzik:

Ha ezennel kijelentem, hogy annak lehetőségét, hogy belátható időn belül békéhez jussunk, adva látom, akkor e lehetőség megteremtésének érdemét a mi hatalmi csoportunk javára kell igényelnem 1916. december haváig a »béke« szó valamennyi hadviselő államban tiltva volt. Akkortájban általánosan felismerhetővé vált legyőzhetetlenségünk tudatában s támaszkodva ügyünk

igazságára, nekünk volt — szövetségeseinkkel egyetértésben — először bátorságunk arra, hogy békejobbot nyujtsunk ellenfeleinknek a a béketárgyalások meginditását javasoljuk. Erkölcsi erőnknek ez a bizonysága nem talált megértésre ellenfeleinknél. Nem haboztunk tovább haladni azon az uton, amelyre ráléptünk: a minden irányban igazságos és tisztességes béke előkészitésének utjára. Az egyetlen kormány, amely az általunk felvett eszmét átvette, Oroszország ideiglenes kormánya volt, amely folyó évi április hó 11-én kijelentette, hogy Oroszország nem szándékszik más népek felett uralkodni s idegen területet erőszakkal megszállni, hanem tartós békére törekszik. Az ideiglenes orosz kormány ezen nyilatkozatára a központi hatalmak kormányai megállapitották saját céljaiknak az orosz célokkal való megegyezését. Ha a továbbiak során a békekérdés tekintetében táplált felfogásunknak az idevágó orosz felfogással való ennez azonossága dacára sem került sor a béketárgyalások megkezdésére, ebben kizárólag az entente nyugati hatalmai a hibásak, amelyek nemcsak ragaszkodtak a velünk szemben viselt hóditó és megsemmisitő háboru gondolatához, hanem latba vetették teljes befolyásukat Oroszországban is, hogy azt békepolitikájának folytatásában megakadályozzák. A Pápa őszentségének folyó évi augusztus 1-i jegyzékével a béke érdekében tett lépéseit, amely hatalmi csoportunknál a legmelegebb fogadtatásra talált, mi »mindenik fél irányában igazságos és tartós béke előkészitését célzó tárgyalások meginditására alkalmas alapnak« tekintettük. Az ellenfél táborában nem talált visszhangra a Szent Atya békeszózata.

A részemről s a velünk szövetséges államok felelős tényezői részéről tett nyilatkozatokból kiderül az az álláspont, amelyet a béke kérdésében elfoglalunk. Ránk nézve a jelenlegi háboru védelmi harc. Ennélfogva célunk: oly béke kötése, amely Ausztria-Magyarország szabadságát, önállóságát és területi birtokállományát csorbitatlanul biztositja. Nem törekszünk kierőszakolt területgyarapodásra és gazdasági elnyomásra, de hatékony biztositékokat kivánunk jövőbeli szabad és akadálytalan fejlődésünk érdekében. Ezt a biztositékot nyujthatnák nekünk: a fegyverkezés fokozatos, egyidejü és kölcsönös csökkentéséről s a nyilt tenger szabadságáról szóló és megfelelő garanciákkal ellátott megállapodások s a kötelező döntőbiráskodás egyidejü behozatala. Készek vagyunk tehát ellenfeleinkkel általános, igazságos és tisztes békét kötni, amely a monarchia területi épségét és jövőbeli szabad fejlődését politikai és gazdasági téren biztositja.

Oroszországgal, amely folyó évi április hava éta késznek nyilatkozott területi és gazdasági elnyomatástól mentes béke megkötésére s amelynek mai kormánya ezt ujra programmjába vette, most éppen azon vagyunk, hogy ezen az alapon tárgyalásokat inditsunk. Azt, hogy vajjon a többi ellenséges állam is csatlakozik-e Oroszország abbeli javaslatához, hogy ezen az alapon a jelen pillanatban béketárgyalásokba bocsátkozzanak, nem lehet megmondani. Ennélfogva e percben én sem vagyok abban a helyzetben, hogy közelebbről nyilatkozhassam arról, hogy a fent vázolt béke ezekkel az államokkal szemben mennyiben valósitható meg. Ninden körülmények közt ki kell azonban jelentenem, *hogy rám nézve lehetetlen a mi önzetlen hadicéljainhat minden időkre való érvénynyel egyoldaluan leszögezni azoknak az ellenségeinknek nyiltan bevallott annexiós törekvéseivel szemben, akik ragaszkodnának a háboru folytatásához.*

Tifusz a vármegyében.

Zombor, 1917. dec. 19. (*Saját tudósitónktól.*) Bácsmegye legutóbbi közigazgatási bizottsági ülésen dr. *Spitzer* István főorvos arról a megdöbbentő valóságról tett jelentést, hogy a vármegye több helyén *tifuszjárvány* pusztit, még pedig olyan mértékben, mely a sürgős és alapos intézkedéseket teszi szükségessé.

A főorvos igen terjedelmes referátumot is készitett, mely részletesen tartalmazza az eddig észlelt bajokat és világosan jelöli meg a nagy veszedelmek elháritását célzó intézkedéseket.

A főispán kérdésére a főorvos néhány vonásban jelezte is a követendő eljárás irányát. De az egész jelentés felolvasása nem kerülhetett sorra. A jövő havi ülésre halasztották.

HIREK.

Simonffy alezredes.

Biccegve jársz lőtt lábaddal előttünk
Véres csaták viharedzett fia;
Viseled a nehéz csaták ütését,
Mit le nem vesz idő rólad soha.
Viseled a sebet, mely már begyógyult,
Amit buta orosz golyó ütött,
Midőn a kárpátok havas tetőin
Hősként harcoltál hős fiuk között.

Ott láttam, hogy vitéz magyar sziveddel,
Tüzes lelkeddel miket mivelél,
Te, kiben az ősök vére folyik még,
S a nagy Hunyadiak hős lelke él.
Okos, jóságos szemeid ragyogtak
— Mint a tavaszi napsugár ragyog —
Ha a fiukról, s harcokról esett szó,
Vagy ha megvillantak a szuronyok.

Minden baka egy volt az érzelemben,
Mikor Simonffy hangja szállt felé,
S nemes, vitéz, magyar lelke lehellett
Bátorságot, vitézséget belé.
Katonáidnak azt adtál, amid volt:
Nemes, dicső, törhetetlen szellemet;
Egy nyájas szép szavad ezer vitézt szült,
S ötannyi muszkát megremegtetett.

Megénekellek, mert nagyra becsüllek,
Dicső ősök méltó utóda te;
Kiben nagyságot egyszerü vitéz hőst
Eggyé forrasztott a csaták tüze.
Kitüntetéseid sora nagyon szép
Kitüntetés, de óh nem, nem neked:
Nekik kitüntetés az, hogy vitézi
Igaz, nemes magyar te viseled.

A kárpáti véres, nehéz tusákban
Ezer halállal szembeszáll magyar,
Csak ajkadat nyisd fel, s a hős fiuknak
Lelkes csapatja már csatát akar.
S a hol megálsz a versengő csapatban,
Nem győz soha ellenséges erő:
Mint a szikla megáll helyén a harcos,
S ha kell, mint a vihar ugy tör elő.

Volhinia, 1917. nov. 25.

KOVÁTS ANTAL.

A zombori Rákóczi-szobor előtt,

hős vezéréről, Vak Bottyánról.

Hős Rákóczi! vitézi szabadság bajnoka engedd
A te vezéred, Vak Bottyánnak, zengenem éltét!
Egy magyar és nemes ifjuról szól im ezen ének,
Ki leve fényes csillaga édes honja egének.
Ős nemes ágból sarjadzott ki ezen jeles ifjú;
Ő maga is szivére nemes, jó s nem pulya fattyu
Jó erkölcsöt meg tudományt kedvelve növekvő,
Minden szép és jóra, jelesre s nemesre törekvő.
Szent hite s elve szilárd s akaratja kemény hegyi [szikla
És hite őt csak a jóra hevitő isteni szikra.
Szép gyönyörüség volt vala ő a büszke atyának,
Ah! de viszály lőn gyászos veszte a béketanyának.
Mert a viszálynak az üszke esett le e házra
És a gyönyör meg tiszta öröm fordult vala gyászra,
Egyek voltanak ők abban, hogy az ősi szabadság
Sértetlen legyen; érte, ha kell, úgy éltöket adják,
Van nekik ősi tanyájok eső, szél és hideg ellen;
Tiszta csinosság pompával s rend diszeleg ebben.
A kegyelet ura tiltja, hogy ebben az ősi lakásban
Az megváltozzék, ami volt vala régi szokásban.
»Őseim által plántált fákat vajh én döntsem tán ki?«
»Veszve legyen, ki kisérel ilyet bár legyen akárki!«
Szólt az öreg, de Isten házát fosztva diszétől
Uj tanok elve szerint felduló mind gyökereitől.
És ama hét fát, mit plántála az Isteni kertész,
S amely termi az emberek üdvét, döntni hamar kész.
Igy a fiú s apa közt mély ellentét jöve létre
S bár a fiú kész volt atyjának tiszteletére.
Hajh! de szilárdan vonta magát az a sziklaerődhöz,
Mely bizton vezet isteni kézzel a várt örök üdvhöz.
S mint meggyőződésben meg nem tántorodott hős
Inkább kivánt fönt, mint itt lent, lenni öröklő;
Tévelyben makacsul rögzött apa durva dühében
Kitagadá a fiát, mint aki nem inga hitében.
S most a fiú mindentől megfosztatva, mi földi,
Érzi: szivét Istenbe vetett bizodalma betölti,
S életadó kenyeret s tudományt ugy szerze magának
Lőn szolgálatjukra a Jézus-rendi atyáknak.
S mind mi diszíti a jó Jézusnak hű követőit,
Minden erényben túlhaladá valamennyi elődit,
Jámborság, tudomány és istenes élete tette,
Hogy minden főbb s alrendü tisztelte, szerette.
S lőn nemcsak Krisztusnak bátor s hű katonája,
Küzdött a Lotharingi s Savoy vitézi sorába.
Ezrede is volt róla nevezve s tőle vezetve
S ő azt győzedelemről győzedelemre vezette.
És a dicsőséghez már nagy vagyon is csatolódott, —
Melyből koldus népnek dus adományokat osztott;
Nyitrai jámbor atyák is kaptak szép alamizsnát.
Tollát is forgatta amint levelek tanusitják.
S Ő, akit égi kegy ennyi dicsőségekre emelt fel,
Lőn Rákóczi vezére a Vak Bottyán nevezettel.

ZÁNYI GYÖRGY*
tb. pápai kamarás.

*) Lásd életét Pallas-lexikonban.

Rekviem Dungyerszky Lázárért. December 3-án volt fél esztendeje, elhunyt. Ez alkalomból György és Gedeon fiai Szentiamáson a család diszes kápolnájában a nagy halott lelki üdvéért engesztelő szent misét rendeztek. A gyászszertartást a legidősebb lelkész fényes segédlettel celebrálta. A misén megjelent a község szine java. A nagyszámu előkelő gyászoló családdal jelen volt gróf *Török* Sándor berlini osztrák magyar követségi tanácsos és dr. *Ivánovits* Iván udvari tanácsos, mint az elhunyt vejei.

Orvosi állások betöltése. A dunabökényi, ópalánkai, apatini és pacséri községi orvosi állásokat még e hó folyamán betöltik. A pályázatot *Zsigmondy* János palánkai, *Jablonszky* Aladár apatini és *Fratricsevits* István topolyai főszolgabirák már kiirtak. A hirdetmények szövege lapunk mai számában, a hirdetési rovatbna olvasható.

Fényes esküvő. Fényes esküvő volt a napokban a Lelbach családban. Rudnói és divékujvári dr. *Rudnay* Lajos cs. és k. konzul házasságot kötött *Lelbach* Irénnel, *Lelbach* János zobnatici nagybirtokos leányával. Az esketési szertartást *Wagner* G. Adolf főesperes, *Korosi* Emil lelkész segédletével végezte a szabadkai ág. ev. templomban, mely ez alkalommal előkelő közönséggel telt meg. A családot az ország minden részéből üdvözlő táviratokkal halmozták el.

Banket Balaton Gyula tiszteletére. Az óbecsei Kath. Olvasókör a napokban dr. *Balaton* Gyula főszolgabiró tiszteletére, 25 éves jubileuma alkalmából bankettet rendezett, melyen meleg ovációban részesitették a népszerü főszolgabirót. Az estélyen a község sok vezetőférfia vett részt.

Kitüntetett és előléptetett katonatisztek. A király *Szondy* István főhadnagy, nyiregyházi pályaudvar parancsnok, földinknek, a háboru alatt teljesitett kiváló szolgálatai elismeréseül a vitézségi érem szalagján a koronás arany érdemkeresztet adományozta. *Jalsovicky* Tibor 8. huszárezredbeli főhadnagy a 3 oszt. katonai érdemkeresztet, *Langer* Henrik 86. gy. e. őrnagy, *Molnár* Géza 86. gy. e. főhadnagy, *Neumann* Jenő 86. gy. e. hadnagy a signum laudist ujolag a kardokkal, *Valeth* Kamil és *Starteczky* Aladár 23. gy. e. hadnagy a signum laudist a kardokkal kapták. *Dimitrijevits* Ljubomir 86. gy. e., *Veszelovszky* Károly 23. gy. e. egészségügyi zászlósokat hadnagyokká léptették elő. *Kertész* Mihály községi tisztviselőt, jelenleg hadtestparancsnoksági irnokot kiváló szolgálatai elismeréseül az ezüst szolgálati érdemkeresztel a vitézségi érem szalagján tüntették ki.

Hadikölcsönjegyzések Baján. Baján szép sikerrel folynak a hadikölcsönre való jegyzések. A *Bajai Takarékpénztárnál* közel 900 000 koronát jegyeztek. Az intézet egymaga 1/4 milliót jegyzett. A *Bajavidéki Takarékpénztárnál* 700.000 koronát jegyeztek. Kisebb intézeteknél és hatóságoknál is nagyobb összegü jegyzések történtek.

Halálozások. *Schwager* János, a Temerini Takarékpénztár fenállása óta derék, fáradhatatlan tevékenységü pénztárnoka e hó 3-án meghalt. A lakosság közrészvételével temették el.

Scherer Bándorné, a volt bajai tanitóképezdei igazgató neje Budapesten meghalt.

A Bács Bodrog Vármegyei Tuberculosis Ellen Védekező Egyesület e hó 13-án csütörtökön d. e. 1/2 12 órakor *Scultéty* alispán elnöklésével és dr. *Spitzer* főorvos referálása mellett rendkivüli közgyülést tart a megyeháza kistermében. A tárgysorozat ez: 1.) Főtitkári jelentés. 2. A Zentán tüdőbeteggyógyintézet felállitása. 3.) Topolyán üdülőtelep felállitása. 4. Zomborban vagy ennek környékén tüdőbeteg gyógyintézet felállitása. 5 Egy irnok és szolga alkalmazása. 6.) Egyéb inditványok.

A szabadkai törvényszéknél működő *Ombányi* Andor dijnoket irnokká nevezték ki.

Katonák Mikulása, Az Obecsén álomásozó 26. vadászezázlóalj sikerült Mikulásestélyt rendezett, melyre az ottani társadalom vezetőtagjait is meghivták. Az estélyt *Hyna* Lipót százados rendezte.

Betörések és lopások Sztapáron. Az utolsó időben Sztapáron is — mint levelezőnk irja — nap nap nap után történnek betörések és lopások. Két szatócs üzletet teljesen kiraboltak, A boltban levő készpénzt is elvitték. E hó 6-án pedig betörők jártak Gyurisits János jómódu gazdánál és a nagyszobából elvitték az összes fehér, ágy- és kelengyenemüt. A helybeli csendőrségnek sikerült erélyes munka után a tetteseket *Katits* Nikola és *Katits* Döme személyében kipuhatolni. Mindaketten beismerték, hogy ők voltak a tettesek, sőt azt hogy Szilbereken egy órásüzletet is kiraboltak. Katits Döme katonaszökevény a ki állitólag Oroszországban fogoly volt és onnan még junius hóban hazaszökött és azóta mint katonai szökevény lopásból él.

Ada és Mohol világitása. Óbecséről jelentik: Az óbecsei községi villam-telep vállalt kötelezettségének megfelelendő Adán és Moholon már üzembe hozta telepét és pár hete szolgáltatja a villam áramot. Ebben a nagy petroleum hiányban ugy Adán, mint Moholon is nagy örömmel fogadta a közönség a villamos világitást, melyet két évig nélkülöztek. Ugy az utcák világitása, mint a magánfogyasztása is köz megelégedést kelt. Most a villam-telep Péterréve világitásának biztositásán dolgozik és mint értesülünk azon van az igazgató főmérnök, hogy karácsonyi meglepetésként már a péterréveiek is villany fény mellett üdvözölhessék a krisztkindlit. Ha a zord időjárás és egyéb nehézségek nem késleltetik a munkálatokat, hát meg is lesz ez. Nagyarányu munkálatok folynak magán a központi telepen is, a hol készülnek a hatalmas, 400 lóerejü gép befogadására és fölállitására. Ugyanis a gépgyár e hóra igérte a gépnek leszállitását.

Zombor város közegészségi állapotáról dr. *Danninger* Ádám tiszti főorvos a következő jelentésben számol be: A közegészségügyi állapot **november** hó folyamán *kedvezőtlen* volt. A ragályos betegségek tovaterjedésének meggátlására a szükséges óvintézkedések meg lettek téve. Orvosrendőri szempontból elkoboztak egy kisebb hordó liptói turót, mert tulérett és kukacos volt és a piaci paradicsomból néhány kosárral, mert az csak félérett volt. Zomborban a tuberkulozis elleni küzdelem céljából már megalakultak az egyes körzetek s eszerint az összes patronázs-bizottságok és akciójuk megkezdésére készen állnak. Ezenfelül ugyancsak a tuberkulozis pusztitása céljából fölkérte a városi tanacsot, sziveskednék elrendelni, hogy oly esetekben, amelyekben a tüdővészes beteg elköltözik egyik lakásból a másikba, a helybeli gyakorló orvosok és háztulajdonosok, amennyiben tudniillik tudomásuk van az ilyen lakásváltoztatásról, hazafias és emberbaráti kötelességüknek tartsák az esetet a rendőrkapitányi hivatalnak bejelenteni és az illető lakás fertőtlenitését a hatóságtól kérni. Azonfelül közismert dolog lévén, hogy a tuberkulotikus beteg lekinkább köpetével fertőzi az egészséges embereket s miután ez a veszély leginkább ott van, ahol sok ember fordul meg, azt javasolja a városi tanácsnak, hogy a város sokat látogatott középületeiben (városháza, iskolák, szállodák, szinházak, mozik stb.) falragaszokkal legyenek az emberek ezzel a fölirattal figyelmeztetve: »A földre köpni tilos, mert az egészségre ártalmas!« És ennek elérhetése céljából a középületek összes helyiségeiben köpőedények legyenek elhelyezve. Végre pedig a malária és szunyogok pusztitása céljából azt a javaslatot terjesztette a városi tanács elé, hogy a város összes mellékutcáiban az álló vizek minden tavasszal, a mérnöki hivatal közbenjöttével, keskeny, folytatólagos és egymásban nyiló árkok készitésével a városon kivüli területre vezettessenek le.

A kunbajai jegyzői állást december 23 án tölti be *Koller* Oszkár bácsalmási főszolgabiró. Pályázati hirdetmény lapunk mai számában található.

Táncból a halálba. Ujvidékről irja munkatársunk: *Bódi* Mariska, az ujvidéki élelmezési hivatal 18 éves tisztviselője mult szerdán a tánciskola záróvizsgáján hajnalig táncolt. Ekkor hirtelen rosszul lett és rövid szenvedés után valószinüleg szivszélhüdés következtében meghalt. A gyors orvosi segély nem menthette meg az életnek.

Alaptőke-emelés. Az Ujvidéki Ipar és Kereskedelmi Takarékpénztár — mint tudósitónk jelenti — a mult héten *Schaffer* Samu elnök vezetése mellett megtartott közgyülésén az intézet alaptőkéjét 700.000 koronáról 1,200.000 koronára emelte fel.

A hadigondozás emberbaráti nemes intézménye megyénkben erősen érezteti hatását. *Baloghy* főispán és dr. *Frank* árvaszéki elnök igen helyes irányban, sikerre vezető szellemben végzik ebbeli föladatukat. Dr. Frank jelentése szerint az elhagyott gyermekek számára a háboru alatt tetemes szaporodása szükségessé tette, hogy a vármegye területén ujabb gyermektelepek létesittessenek, miután a jelenleg 11 telep a gyermekek befogadására már nem elegendő. Ehhez képest a közelmultban a szabadkai m. kir. állami gyermekmenhely igazgató főorvosával létrejött megállapodás szerint Mélykut, Bácsalmás, Apatin, Kishegyes, Kerény, Csávoly, Veprőd és Szentfülöp községekben gyermektelepek fognak létesittetni. A hadigondozás hatályosabb társadalmi közreműködése érdekében az Oi H G. H. a vármegye székhelyén, Zomborban egy Pártfogóiroda felállitását határozta el.

KÖZGAZDASÁG.

A cukorrépa ára. A cukorrépatermelés tárgyában megjelent kormányrendelet szerint az a termelő, aki szerződése értelmében köteles volt valamely cukorgyár részére 1917-ben 1917-ben cukorrépát termelni, köteles a cukorgyár részére azt a cukorrépamennyiséget átadni, amelyet a gazdasági felügyelő a termelés és a gazdasági viszonyok mérlegelése mellett a helyszinén suly szerint megállapit. Az 1918. évben a saját gazdaságban való fölhasználásra szánt mennyiségen felül cukorrépát csak cukorgyártás céljára szabad termelni. Amennyiben a termelő a répa átvétele iránt, valamely cukorgyárral nem tud megállapodni, köteles ezt a körülményt a kereskedelmi miniszternek bejelenteni. A cukorgyárak a részükre 1918 ban termelendő cukorrépáért métermázsánkint 14 koronát kötelesek a termelőnek fizetni. Ez az ár a nyerscukor ára (auszsigi vagy prágai nyerscukor ár) alapján szerződésszerüen netán kikötött felülfizetést is magában foglalja. Aki az 1918 évben legalább ugyanolyan területen termelt répát, mint 1917-ben, a cukorgyár a megállapitott 14 koronán felül métermázsánkint még egy koronát köteles fizetni. Vitás esetekben szakértő bizottsag dönt, amely az elnökön kivül két tagból áll, A bizottság egyik tagját a cukorgyári vállalat, másik tagját a termelő, az elnököt pedig a felek által választott bizottsági tagok választják. Az a termelő, aki a cukorgyári vállalattal cukorrépa termelése iránt 1917 ben szerződéses viszonyban nem állott, 1918 ban saját szeszfőző üzeme részére szabadon termelhet cukorrépát.

A pálinka árának megállapitása. A hivatalos lap november 30 i száma az összes központi szeszfőzdékre nézve nagy jelentőségü rendeletet (147,200 sz.) tartalmaz »a megadózott szesz forgalmának és árának megállapitása tárgyában.« A rendelet szerint a forgalomba jövő tiszta fajgyümölcspálinkának, likőrnek és pálinkának (tehát a törköly- és seprőpálinkának is) akár kicsinyben, akár nagyban hozzák forgalomba, az alkoholtartalma 20° nál, a cognacnál 40° nál kisebb nem lehet. Az ár megállapitására nézve alapul veendő a 20 térfogatszázalék alkoholtartalommal biró pálinka. Ennek legmagasabb ára az italmérési engedéllyel biró fél részére való eladásnál 4·80 K-nál a fogyasztók részére való eladásnál 6 K-nál nagyobb nem lehet. Ha 20 foknál kisebb foktartalmu pálinka hozatik forgalomba, ugy a fogyasztók részére való eladásnál literenként 3 K követelhető. Legalább 20 térfogatszázalék alkoholtartalommal biró fajgyümölcspálinka eladása esetén literenként 7 K követelhető, ha azt a termelő nagykereskedőnek vagy italmérési engedéllyel biró fél részére 8 K-val, a fogyasztó részére való eladásnál pedig 10 K val számithatja. Ha ez a fajgyümölcspálinka 40 térfogatszázalék alkoholtal bir, ugy a termelő, ha azt kereskedőnek vagy pálinkamérőnek adja ugy 15·40 K-t jogosult követelni, mig ugyanazon áruért a kereskedő 17·70 K-t, a pálinkamérő pedig 22 K-t kérhet.

A bor értékesités Torontálban. *Mártafölde*, dec. 3. Az idén a szüreti idő nálunk kedvező volt, egészen óhajunk szerint. Szept. 20 án kezdtük a kék szőlők szüretelését s október 1-én készen voltunk, a fehér szőlő szürete kezdődött okt. elején s 25-én ezzel is készek voltunk. A szüreti eredménnyel megvagyunk elégedve. Átlag termett 1 kat. holdon 30 hl. bor, volt több olyan gazda is, kinek 60—80 hl. is termett. A must cukortartalma volt klosterneuburgi mustmérő szerint 18—23°. Volt nálunk a szüret folyamán 12 nagy borkereskedő, kik összevásárolták nagyokbrészt terméstünket, közte 6 helybeli is. Termett nálunk összesen 65,000 hl. bor. Eddig elszállitottak vagy 10.000 hektólitert. Legutóbb egy hektóliterért 380 K. fizettek seprővel együtt, de a gazdák nagyobb része 400 K án alul már nem hajjandók adni. Vörösborért kis tételekben már meg kapták az utóbbi árt. Boraink már mind kiforrtak, tiszták s a lefejtéskez fogunk. Boraink már mind kiforrtak, tiszták s a lefejtéshez fogunk. Borkereskedelmünk elég élénk. Oborunk van még, annyi, amennyi egyikmásik gazdának háziszükségletére kell az ujbor lefejtéséig. Összes szőlőink bevannak takarva. Elegendő, megfelelő kézierő hiányában a betakaró időben sokat pótoltak a betakaróekék. A betakaróeketulajdonosoknak 1 hold betakarásáért 44 K-t fizetfek. A szőlővesszők mind szépen beérettek. Zöldojtással szőlősgazdáink már nem foglalkoznak, csakis fásoltással. Az idén vagy 2 millió lett oltva, jövő évre kilátás van, hogy 4 milliót is oltanak. Erre a jó szüreti évre s jó árra iparkodnak gazdáink a meglevő szőlőiket jókarban s termelőképesen tartani s azért szőlőmivelésünket inkább emelkedőnek lehet mondani, mint apadónak. Napszámoshiányunk nem volt, a szomszéd községeinkből volt elegendő munkásunk. Fizettünk a munkásnak egy napra élelmezés nélkül 10 K-t. (W. F.)

Szerkesztői üzenetek.

Dr. T. P., Torzsa. Köszönjük. Sziveskedjék az illetőt nevünkben megkérni, hogy mielőbb kezdje meg.

H. E., Belgrád, K. u. K. Gen. Gouvernements Mevage III. Intézkedtünk.

Sz. A., Titel. Intézkedtünk.

Sz. F., Bácsföldvár. Fölfogását osztjuk. A gyors intézkedés helyénvaló.

B. T., Zenta. A harctérre kapja.

L. I., Óbecse. Ebből a kérdésből nem csinálunk pártpolitikát. Minél többet ad a község egészségügyi célokra, annál nemesebben cselekszik.

H. N., Palánka. Dehogy kifogásoljuk. Sőt helyeseljük. De az akcionak csupán azt a részét, mely a mostani közéleti viszonyokkal összhangban áll, mely ma megoldható.

St. D., Vaskut. E hó 22-én intézik el.

W. J., Bezdán. Abban a községben maga a főszolgabiró intézkedett.

L. K., Palánka. Nem osztjuk fölfogását.

N. B., Őrszállás. Kántor Mózes, Wien Opering 6.

M. B., Zenta. Az alispánhoz nyujtsa. Vagy küldje be hozzánk, mi szivesen továbbitjuk.

F. G., Jánoshalma. Nem tehetünk semmit.

A kiadóhivatal vezetője: **Herz Nándor.**

Nyomdát keresek kéthetenkéni megjelenő lap nyomására. 3—3

Nyomdát keresek megvételre. Bővebbet **Reisz Károlynál Budapest,** Vilmos császár ut 21. III. 1. 3—3

Olcsó pénzt 5·75—6% kamattal gyorsan közvetiti ifj. **Thalheimer Lajos** bankbizományos, a torzsai Takarékpénztár titkára **Torzsán.**

Irnoki állást keres 48 éves *hadmentes*, egyedül álló vagyok; azonnali belépésre **irnoki állást keresek** olyan községnél, ahol megélhetésem biztositva lenne és háboru után is kilátásom volna jövőmet megállapitani. Mindennemü közigazgatási munkákban (adóügyekben nem egészen) teljesen jártas vagyok. *Távirati* felszólitást kérek, mert a levelek 14 napig is uton maradnak. **Kollmann Rezső Titel.** 2—2

Eladó birtok. Birtokom, mely 130 hold szántóföldből, 28 hold erdőségből és 58 hold kiirtott erdőterületből áll, fundus instructussal és hozzávaló vetőmagvakkal eladó. — A birtok **Dezsanovácz** falu mellett **Pozsegamegyében** fekszik. Utolsó vasuti állomás **Daruvár.** Bővebb felvilágositást ad a tulajdonos: **Drach János Henrik Paripás. Bácsmegye.** 3—2

7525/Klg. 1917.

Pályázati hirdetmény.

Folyó évi szeptember 27-én kiirt hirdetményem kellő eredménnyel nem járván a járásomhoz tartozó **Szenttamás** községben üresedésben levő községi **segédjegyzői állásra** ezennel uj pályázatot hirdetek és felhivom ezen állást elnyerni óhajtókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzám folyó évi **december 31-ig** terjesszék be. A később érkezők figyelembe vétetni nem fognak.

Az állás javadalmazása a községi pénztárból havi előleges részletekben kiszolgáltátandó évi 1200 korona, valamint az 1913. LX. t. cz. 2 §-a alapján állami fizetés kiegészités cimén évi 200 korona vagyis összesen 1400 korona.

Obecse, 1917. évi december 3.

Dr. Balaton Gyula
főszolgabiró.

6006/kig. 1917. sz.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrog vármegye palánkai járáshoz tartozó **Dunabökény** nagyközségben nyugdijazás folytán megüresedett **községi orvosi állásra** pályázatot hirdetek és felhivom a pályázni óhajtókat, hogy az 1908. évi XXXVIII. t. cz. 7. §.-ában előirt képesitésüket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket hozzám **1917. deczember 30-áig** nyujtsák be.

Ezen állás javadalmazása: évi 1600 korona törzsfizetés, 800 koronáig emelkedő és nyugdijba beszámitandó 200 kor. ötödéves korpótlék, természetben lakás, továbbá, a szabályrendeletileg megállapitott rendelési, látogatási és egyéb dijak.

A választás kitűzése iránt később intézkedem.

Palánka, 1917. évi december hó 3 án.

Zsigmond János
főszolgabiró.

4698/kig. 1917. szám.

Pályázati hirdetmény.

A Bács-Bodrog vármegye palánkai járáshoz tartozó **Opalánka** nagyközségben lemondás folytán megüresedett községi **orvosi állásra** pályázatot hirdetek.

Felhivom a pályázni óhajtókat, hogy az 1908. évi XXXVIII. t. cz. 7. §-ában előirt képesitésüket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket hozzám 1917: évi **deczember hó 23-áig** nyujtsák be.

Ezen állás javadalmazása évi 1600 kor. törzsfizetés, 800 koronáig emelkedő és nyugdijba beszámitandó 200 kor. ötödéves korpótlék, évi 600 kor. lakpénz a mig a község a természetbeni lakást nem szolgáltatja) továbbá a szabályrendeletileg megállapitott rendelési, látogatási és egyéb dijak.

A választást később fogom kitűzni.

Palánka, 1917. évi december hó 3 án,

Zsigmond János
főszolgabiró.

4332—1917. sz.

Pályázati hirdetmény.

Járásomhoz tartozó 5052. lelket számláló **Pacsér** nagyközségben lemondás folytán üresedésben levő **községi orvosi állás** betöltésére pályázatot hirdetek és felhivom a pályázni kivánókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzám f. évi **december hó 20.** napjáig annyival inkább terjesszék be, mert a később beérkezőket figyelembe venni nem fogom.

Az állás javadalmazása:

Évi 1600 K havi előleges részletekben folyósitandó fizetés és 5 évenkint négy izben 200 korona korpótlék.

4 szoba, előszoba, orvosi rendelő és váró szoba, trachoma kezelő és egyéb mellékhelyiségekből álló természetbeni modern lakás haszonélvezete.

A vármegye szabályrendeletében megállapitott rendelési, beteglátogatási és műtéti dijaknak a fizetőképes betegektől való szedésének jogosultsága.

Ezenkivül a megválasztandó orvos a szabadkai kerületi munkásbiztositó pénztára tagjainak kezelésére a pénztár igazgatóságától pénztárorvosi megbizást is nyer.

A választás határidejét utólag fogom kitűzni, — a megválasztandó orvos tartozik állását a választás után lehetőleg azonnal, de legkésőbb nyolc nap alatt elfoglalni.

Topolya, 1917. december 4.

Fratriosevits István
főszolgabtró.

Hoffman Mihály Özvegye

lakásberendezési vállalata

TELEFON 400. **SZABADKÁN.** ALAPITTATOTT 1876

Olcsó áron készit egyszerü és gazdag, de mindig izléses és müvészi kivitelü **butorokat.**

Kosarak eladók.

500 gazdasági és gyümölcsszállitó kosár, 100 ruhás kosár

eladó.

Özv. Herz Árminné, Bpest,

Erzsébetkörut 38. I. emelet. 5—3

4050/1917.

Pályázati hirdetmény.

A bácsalmási járáshoz tartozó **Kunbaja** községben üresedésben levő községi **jegyzői állásra** folyó évi **december hó 23 iki** határidővel pályázatot hirdetek és felhiva a pályázni kivánókat, hogy képesitésüket és eddigi alkalmaztatásukat feltüntető bizonyitványokkal felszerelt kérvényeiket hivatalomban fentl határidő alatt annál is inkább nyujtsák be, mert az elkésetten érkezendő kérvényeket figyelembe venni nem fogom.

Ezen állás javadalmazása a következő:

1.) Ezerhatszáz (1600) korona készpénz.

2.) 19 hold 411□ öl szántó, 1 hold 1472 □ öl legelő és 682 □ öl szérü haszonélvezete, melyek után az adót a jegyző fizeti.

3.) Szabad lakás és évenként 8 öl tüzifa, melyet a községi elöljáróság köteles beszállitani.

4.) A magánmunkálatokért szedhető szabályrendeletileg megállapitott dijak.

Bácsalmás, 1917. november hó 30.

Koller Oszkár
2—1 főszolgabiró.

6302—1917.

Hirdetmény.

Jánoshalma községnek az államtól átvett csemete kertjében erdősitésre alkalmas több ezer 2 éves **akácz csemete eladó.**

Ugy utcák, terek és országutak befásitására alkalmas, kapanyél vastagságu akác- és karadai jegenyefák is kaphatók.

Az érdeklődők forduljanak **Jánoshalma község elöljáróságához.**

Jánoshalma, 1917. nov. 29.

2—2 **Elöljáróság.**

4545/kig. 1917.

Pályázati hirdetmény.

Apatin községében megüresedett községi **orvosi állásra** pályázatot hirdetek, felhivom pályázni kivánókat, hogy az 1908. évi XXXVII. t. cz. 7. §-ában előirt képesitéseiket s eddigi működésüket igazoló bizonyitványokkal felszerelt kérvényeiket hozzám 1917. évi **december hó 25-ig** nyujtsák be. A netán később beérkezendő pályázati kérvényeket figyelembe nem veszem.

Az állás javadalmazása a következő:

1.) Havi előleges részletekben felvehető 1600 korona fizetés.

2.) Negyedévi előleges részletekben felvehető 800 korona lakbér.

3.) Szabályszerü látogatási és halott kémlési dijak.

Apatin, 1917. évi december hó 3-án.

Jablonszky Aladár
2—1 főszolgabiró.

Raab Károly

hangszerkészitő ZOMBOR

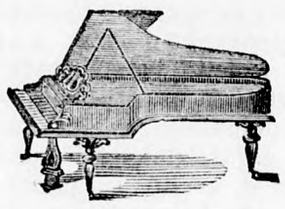

Ajánlja nagy

zongoraraktárát.

Vétel készpénzfizetés és a legkedvezőbb részletfizetés mellett is,

— Használt zongorák vétele és eladása. —
Zongorák javitása és hangolása.

BURMANN SÁNDOR

ALAPITTATOTT: 1895. UJVIDÉK. ALAPITTATOTT: 1895.

VIZSGÁZOTT FINOM-PUSKAMÜVES HITES SZAKÉRTŐ

TELEFON INTERURBAN: 347. SZ.

Kitüntetve az ujvidéki kirakatversenyen az aranyéremmel. Ajánlom dúsan fölszerelt raktáramat sportcikkek- és fegyverekben, valamint ismétlő pisztolyokban.

Halsporthoz minden cikk raktáron. **Régi fegyvereket** cserébe veszek. Minden javitást olcsón és gyorsan végzek.

TELEFON INTERURBAN: 347. SZ.

Összes töltények külföldiek is, valamint puskaporok raktáron. Árjegyzéseket kivánatra ingyen és bérmentve küldök.

»Bácsmegye« vállalat nyomdájából (Számmer Imre-féle nyomda Székesfehérvár.)